

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 4. Vtrum quantitas dimensiua corporis Christi sit in hoc sacramento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Probatur Primò, Quia Christi Corpus in singulis partibus existit indiuisibiliter, sicut Angelus in corpore assumpto, & anima in corpore humano: atqui hæc existunt tota in singulis punctis: ergo etiam Corpus Christi.

Secundò, Quia Corpus Christi habet presentiam continuâ per totas species intimè diffusam: ergo singulis punctis specierum respondet intimè aliquid presentie Christi; ac proinde totum Corpus Christi: nam ubi est aliquid eius, ibi est totum; cum sit modo indiuisibili.

Dices, Sub puncto specierum non erat substantia panis, cum hæc necessariò sit extensa; sed solum punctum substantie, qui est modus substantialis: ergo ibi non est Corpus Christi.

Respondeo Negando Consequentiã: Hinc enim solum sequitur, Corpus Christi non esse sub singulis punctis præcisè ex vi conuersionis, & presentie adæquatâ; non tamen sequitur, quin possit ibi esse ratione modi indiuisibiliter existendi, & inadæquatè. Nam quidquid existit indiuisibiliter, hoc ipso quo continuè existit sub aliquo toto, necesse est, vt non solum sub omnibus partibus, sed etiam sub omnibus punctis existat. Hæc tamen existentia non est adæquata; quia non potest existere sub solo puncto; sicut nec anima potest existere in solo brachio; quamuis ibi sit tota: quò fit, vt nec punctum, nec superficies hostie possit seorsim consecrari, quamuis singula particula possint.

Hinc patet, Aliter esse sub punctis, aliter sub partibus. Nâ sub singulis partibus est directè ex vi conuersionis: omnis enim particula panis, est panis; ac proinde conuertitur in totum Corpus Christi. Deinde est ibi adæquatè: nam sub singulis potest seorsim conseruari, sub quibus substantia panis conseruari poterat. Sub punctis autem solum est concomitanter, nempe propter modum existendi indiuisibiliter & continuè per totas species.

ARTICVLVS IV.

Vtrum quantitas dimensua Corporis Christi sit in hoc Sacramento?

Sunt tres sententiæ. Prima est Durandi dist. 10. quæst. 2. qui, cum distinguat quantitatem realiter à re quantâ, putat esse probabile, Corpus Christi esse in Eucharistia sine suâ quantitate, ceterisque accidentibus quantitatem comitantibus; vt colore, figura, &c.

Ratio ipsius est, Quia Corpus Christi est in Sacramento, non per modum quantitatis, sed per modum substantie: atqui substantia ex se non requirit quantitatem; quin potiùs per eam impeditur, ne sub alia quantitate possit existere: nam vna quantitas excludit alteram. Addit tamen; licet Corpus illud careat quantitate in Sacramento; non tamen carere reali inherentiâ quantitatis, quæ est in cælo.

Altera est Guil. Occam in 4. q. 4. & in Tractatu de hoc Sacramento cap. 29. & Gabrielis in Canonem lectione 43. qui docent quantitatem non distingui re ipsa à re quantâ; sed esse duntaxat illius quendam modum, scilicet extensionem in

spatio; qui modus etiam reperitur in accidentibus. Vnde dicitur in Sacramento Eucharistie esse totum Corpus Christi cum omnibus accidentibus, quæ sunt res quedam distinctæ; non tamen cum modis, qualis est quantitas. Quare ibi esse sine quantitate. Partes autem Corporis Christi sese penetrare, sic tamen vt seruentur integra organa, cum suis dispositionibus necessarijs.

Tertia Sententia est communior Doctorum, in Eucharistia esse totam quantitatem Corporis Christi. Ita D. Tho. hic, Scotus dist. 10. q. 1. Bonauentura, Richardus, Paludanus dist. 10. vel 13.

Dico Primò, Si quantitas accipiat pro actuali extensione Corporis Christi, vel accidentium corporalium, sicut videntur accipere Gabriel & Occam; sic haud dubiè quantitas dimensua Corporis Christi non est in hoc Sacramento. Patet, quia Corpus Christi est hic modo indiuisibili, nõ extenso, vt dictum est: ergo ille modus extensionis, quem habet in cælo, non est hic.

Notandum tamen, hanc actualem extensionem impropiè dici quantitatem; nam infinitis modis variari potest manente eadem quantitate; vt patet, cum quis ceram nunc in longum protrahit, nunc in planum, nunc in rotundum format. Quantitas enim propriè, vel est accidens aliquod realiter distinctum à re quantâ, illam intrinsecè ita disponens, vt postulet naturaliter habere partem extra partem: vel certè, est ipsa rei entitas, vt apta extendi, sic vt naturaliter extensionem postulet.

Dico Secundò, Certum est totam magnitudinem, seu molem Corporis Christi esse in Eucharistia; sed modo indiuisibili, sic vt Sacramentalibus speciebus non coextendatur; sed tota sit sub singulis partibus earum; siue hæc moles sit quid distinctum à re quantâ, siue non.

Probatur Primò, Quia Concilium Trident. sess. 13. cap. 3. & can. 2. docet sub speciebus panis non solum esse Corpus Christi, sed etiam Sanguinem, Animam, & Diuinitatem, idque, propter naturalem concomitantiam seu vnionem cum corpore: ergo cum similiter quantitas molis naturalem habeat vnionem cum Corpore Christi, (nam vel est ipsum corpus, vel accidens eius inseparabile) necessariò debet ibi esse. Secundò, Corpus Christi in Sacramento nunc est viuens & animatû: ergo suis organis, & necessarijs dispositionibus distinctum; quæ distinctio, & dispositio sine quantitate esse nequit. Sed maxima difficultas est, vt hoc mente concipiatur. Vnde

Dico Tertio, Molem Corporis Christi existere in puncto, non per condensationem, neque propriè per penetrationem partium mutuum; sed per hoc, quòd omnes partes, diuinâ virtute, quasi confluant in punctum, sine penetratione, aut condensatione; sed altiori modo.

Ac primum, quòd condensatio hic locum non habet: Patet, quia postulat extensionem. Condensatio enim est, dum multum materie est sub extensione exigua. Deinde, condensatio mutaret partes Corporis Christi contra naturam. Nam cerebrum, v.g. fieret multò densius, quàm patiatur naturalis dispositio: similiter ceteræ partes, vt pulmo, &c.

Pari ratione nec penetratio hic locum habet: Tum quia non potest esse sine extensione partium, quæ nullo modo hic admitti potest, vt supra ostensum est: Tum quia vna replicatio penetraret alias

13
Christus
aliter sub
punctis,
aliter sub
partibus
continetur.

14
1. Opinio
Durandi.

2. Opinio
Occami.

3. Com-
munis.

15
Christus
hic non
habet
actualem
extensio-
nem.

Quid pro-
priè sit
Quantitas.

16
Est hic cû
tota ma-
gnitudine
sui Corpo-
ris; sed
modo in-
diuisibili.

17
Est cum
tota sua
mole in
puncto.

Non tam-
per Con-
densatio-
nem.

Nec per
Penetra-
tionem.

ret alias infinitas in eadem parte hostiæ; nam in singulis particulis hostiæ necesse est totum Corpus Christi reperiri. Tum denique, quia concipi potest alius modus magis spiritualis, & dignus tanto mysterio: qui explicatur hac similitudine. Sicut anima rationalis, etsi indivisibiliter existat; tamen configurat se corpori humano per totum diffusa, & etiam in extremitatibus existens: tamen separata confluit in punctum, retinens eandem configurationem veluti in radice. Ita diuinâ virtute corpus humanum potest, veluti confluere, & se contrahere in punctum, manente tota mole, seu quantitate, & partium distinctione. Simile esset, si lux penetrans corpus humanum, eiusque figuram contrahens, per se existens conseruaretur: posset enim contrahi, & confluere in punctum, & rursus in eandem figuram explicari. Et confirmatur; quia nihil est in corpore humano, quod diuinæ potentie ad hoc repugnet; vt patet ex solutione argumentorum.

Contra Obijciunt hæretici. Primò, Ex Diuo Augustino epist. 57. ad Dardanum: *Spatia locorum tolle corporibus, & nusquam erunt; & quia nusquam erunt, non erunt.*

Respondeo; Loquitur Augustinus de corporibus, vt naturaliter existunt; alioquin manifestè esset falsum: certum enim est, extra mundum non esse locorum spatia, & tamen Deus posset ibi corpora ponere, & conseruare.

Obijciunt Secundò, De essentia quantitatis est esse extensum, & habere partem extra partem, & partem distare à parte: ergo si in hoc puncto hostiæ est caput Christi v. g. non sunt ibidem pedes; ac proinde non tota eius quantitas est sub quavis particula.

Respondeo; Non esse de ratione quantitatis, vt actu extensa sit, aut actu partem extra partem habeat; sicut nec de essentia accidentis est, vt actu sit inhærens; vel substantiæ, vt actu per se sit existens; vt patet in humanitate Christi. Sed sicut solum aptitudo ad inhærendum, vel per se existendum, est de essentia ipsorum; ita quoque de essentia quantitatis solum est, vt habeat partes distinctas, & continuatas, quæ naturaliter aptæ sint & possunt esse extra se inuicem, & extensæ. Non igitur in actuali extensione ratio quantitatis consistit, sed in potenciali. Potest itaque Deus actuali extensionem tollere, tanquam accidentariam proprietatem quantitatis, seruata integrâ quantitatis essentia; sicut potest ab eadem quantitate impenetrabilitatem tollere, & efficere vt instar spiritus possit penetrare & penetrare, & ab accidente inhærentiam actualem; & à substantiâ, substantiam, seu modum subsistendi per se; quæ tamen non minus sunt ipsi intrinsicæ, quam extensio actualis quantitatis. Quod etiam confirmari potest ex Scriptura Matth. 19. vbi Dominus ait: *Deo possibile esse, vt camelus transeat per foramen acus; vt passim docent Patres in hunc locum; sicut Origenes, Hilarius, Hieronymus, & Chrysostomus. Et D. Augustinus lib. 2. questionum Evangelicarum q. 47. & lib. de Spiritu & littera cap. 1. hinc aperte dicit, id esse facilius, quam vt diues retinens diuitias, intret in regnum caelorum: quod etsi naturæ viribus sit impossibile, tamen quotidie per gratiam Dei fieri videmus.*

Potest igitur virtute diuinâ tota quantitas Corporis Christi in punctum colligi; ita vt pedes

& caput in eodem puncto sint. Rectè tamen dicuntur pedes esse extra caput; quia etsi simul sint in puncto, nõ tamen propriè se inuicè penetrant; nec sunt sibi immediata; nam medium corpus interuenit. Dices, saltem nulla est distantia inter partes, si simul sint. Respondeo, Non est localis distantia; est tamen quædam distantia inter eas, quam vocant *quantitativam*; quæ consistit in hoc, quòd partes inter se ordinem habeant, ita vt prima continuetur secundæ, & secunda tertiæ, & tertia quartæ; & sic deinceps: caput enim continuatur collo, non pedibus; collum pectori, & sic deinceps absque vllâ confusione. Vnde cum inter caput & pedes tota mōles media intercedat, dicuntur distare quantitatiuè, seu distantia intrinsecâ.

Obijciunt Tertio, Saltem Corpus Christi non habet in Eucharistia suam naturalem figuram; quia hæc intrinsecè requirit extensionem partium. Figura enim nascitur intrinsecè ex diuerso partium situ.

Respondeo, Non habet figuram illam situalem; sed habet organicam, id est, eam, quæ nascitur ex intrinseca partium compositione: quæque enim pars organica habet suam intrinsecam molem, dimensionem, mensuram, & vnionem cum aliâ parte sibi conueniente. Quod explicari potest, Primò; Exemplo cochleæ, quæ aliam habet figuram situalem, dum expansa progreditur; aliam dum se contrahit in globum, vel spheram; tamen retinet eandem organicam figuram: partes enim singulæ retinent suam intrinsecam structuram. Secundò, Exemplo corporis humani; si fingamus illud habere diuinitus eam vim, vt instar spiritus possit se in punctum contrahere, manente intrinsecâ cuiusque partis structurâ, continuatione, & distinctione.

Obijciunt Quarto, Maius non potest contineri sub minore: ergo &c. Respondeo; Id quod in se maius est, potest esse sub minore, si accipiat aliud modum existendi; sicut, si per penetrationem exteriora introrsum cedant. Aduerte tamen Corpus Christi, vt est in Eucharistia, non esse propriè maius, vel minus quantitate hostiæ; quia eius quantitas, vt est ibi, non est vllò modo quantitati hostiæ commensurabilis: nam est ibi per modum rei spiritualis.

Obijciunt Quintò, & vltimo, Res spiritualis non potest existere in corpore diuisibiliter: ergo res corporalis non potest existere indiuisibiliter.

Respondeo Negando Consequentiam: Spiritus enim non potest esse in corpore diuisibiliter, quia in se est indiuisibilis; ac proinde non potest per corpus diffundi secundum partes, cum nullas in se habeat. Corpus autem potest esse indiuisibiliter; quia etsi in se sit diuisibile, tanquam partes eius possunt contrahi in punctum.

DVBIVM I.

Vtrum quantitas & cetera accidentia sint in Eucharistia concomitanter?

Respondeo & Dico Primò, Si quantitas est re distincta à re quantâ, est in Eucharistia concomitanter. Ita D. Thomas hic, & passim Doctores dist. 10. Ratio est, quia transsubstantiatio, quæ fit virtute verborum, non terminatur ad quantita-

Partes Christi se inuicem penetrant

Et habent inter se distantiam.

Et figuram organicam.

21

Corpus Christi, vt hic est, nõ maius nec minus est quantitate hostiæ.

22 Quantitas,

Sed modo quodam sublimi, qui explicatur similitudine.

18 Obiectio. es hæreticorum solvuntur.

19

De ratione quantitatis non est, vt actu sit extensa.

Potest actualis extensio à quantitate tolli.

quantitatem; sed ad solam substantiam Corporis Christi: ergo quantitas, & alia accidentia, non sunt hic ex vi verborum: ergo per concomitantiam. Confirmatur, Quia veritas verborum non postulat, nisi ut hic sit substantia Corporis Christi, constans ossibus, nervis, carne, &c. Atqui substantia corporis humani non includit in suo conceptu accidentia; sed formas substantiales quibus unumquodque organum constituitur: quamvis, ut convenienter naturæ suæ existat, accidentia requirantur.

Dixi, si quantitas est res distincta à substantiâ: nã, si non distinguitur, est hic ex vi verborum; sicut & ipsa corporis substantia.

23
Accidentia
corporis
absoluta
à loco.

Dico Secundò, Omnia etiam accidentia corporea, quæ Corpori Christi per se conveniunt sine ordine ad locum, sunt etiam in Eucharistiâ; & quidem concomitanter. Ita D. Thomas hic & communis sententia Doctorum. Et colligitur ex Concilio Trident. sess. 13. cap. 3. Ratio est; quia hæc omnia sunt extra substantiam Corporis Christi: ergo non sunt hic ex vi verborum. Necessariâ tamen connexionem habent cum illo corpore, ita ut corpus sine illis non sit perfectum, nec tamen à loco dependent: ergo debent ibi esse concomitanter. Itaque hic est claritas illius corporis, & imcompatibilitas, & subtilitas, & agilitas; & aliæ qualitates naturales & supernaturales. Figura tamen figurata, & extensio non est hic, quia pendet ex commensuratione ad locum.

Notes glo-
siosa.

24
Accidentia
Animæ
Christi
perpetua.

Dico Tertio, Omnes quoque Animæ qualitates naturales & supernaturales, omnesque eius perpetuæ functiones sunt in Eucharistiâ, & quidè concomitanter; v. g. lumen gloriæ, visio beatificæ, charitas, & cetera illius Animæ beatissimæ dona. Ratio est; quia hæc omnia necessariam habent connexionem cum illa anima; & anima cum corpore: ergo & illa cum corpore habent necessariâ connexionem.

25
Accidentia
facile
mobilia;

In triduo
mortis.

De Accidentibus autem corporis, vel animæ quæ facile mutantur; ut sunt cogitationes volubiles; & volitiones, operationesque sensuum, probabile est, non esse in Eucharistiâ: quia nullâ stabilem connexionem habent cum anima vel corpore, neque sunt necessaria ad eius perfectionem. Confirmatur; Quia alioqui fatendum erit assidue in Eucharistiâ fieri eas mutationes, quæ fiunt in corpore, vel anima Christi extra Sacramentum in cælo; quod non est credibile. Probabile tamen valde est, si quis Apostolorum in triduo mortis confecisset Eucharistiâ, eamque servasset usque ad resurrectionem, Corpus Christi sub speciebus recepturum fuisse animam, & reliquas perfectiones naturales, & supernaturales, quas extra accipiebat. Ratio est, quia non conveniebat ut corpus illud in Eucharistiâ maneret mortuum, & imperfectum, quando in statu naturali vivens & perfectum erat.

D V B I V M I I.

Quomodo intelligendum sit, quod ait D. Thomas Quantitatem Corporis Christi existere sub singulis partibus hostiæ, eò quod sit ibi concomitanter?

16 R Espondeo, Omnia explicatio Caicetani, quæ bene refutatur à Scoto dist. 10. q. 1.

Sensum D. Thomæ esse, quantitatem ibi esse, non propter seipsam; sed propter substantiam Corporis Christi, quam afficit: unde oportere, ut accommodetur ipsi corpori, & talè modum existendi habeat, qualem habet corpus: quare, cum substantia corporis existat indivisibiliter, oportere ut etiam quantitas similiter existat.

Quantitas
est in Eu-
char. pro-
pter sub-
stantiam
corporis,

ARTICVLVS V.

Utrum Corpus Christi sit in hoc Sacramento, sicut in loco?

R Espondeatur Negatiuè. Ratio est, Quia Corpus Christi est sub speciebus, sicut substantia sub accidentibus, excepta informatione: atqui substantia non est sub accidentibus, tanquam in loco. Vide D. Thomam.

27

D V B I V M I.

An saltem respectu spatij sit velut in loco? Spatium enim manet immobile dum transfertur Corpus Christi, sicut locus manet immobilis dum transfertur locatum.

R Espondeo; Corpus Christi verè & propriè est in hoc spatio, in quo sunt species, eò modo, quo res spirituales sunt in loco; sicut Angelus est in spatio corporis assumpti, & anima rationalis in spatio corporis humani. Colligitur ex Concilio Trident. sess. 13. cap. 1.

Responso
est afir-
mans.

Probatur; Quia ut aliquid dicatur esse propriè hic, vel ibi, non est necesse, ut loco coextendatur per partes, sicut corpora; sed potest esse totum in singulis loci partibus, & punctis; qui modus existendi hîc, vel ibi, est perfectior, quam corporum; quia totam rem colligit in omnia puncta spatij. Et hoc modo Christi Corpus in Sacramento existens est in loco, adeo ut speciebus detractis possit diuinitus conservari in eadem designatione vbi erat antè, non minus, quam Angelus, quando corpus assumptum evanuit, potest permanere in eodem loco.

D V B I V M I I.

Utrum sit hic Circumscriptiuè, an Definitiuè?

R Espondeo, Propriè neutro modo; ut docet D. Thomas: sed nouo modo, qui est sine exemplo. Non Circumscriptiuè: quia per partes non coextenditur spatio, nec superficies ambiens ei configuratur. Non etiam Definitiuè: quia non ita est hic, quin ex vi huius modi existendi possit simul esse alibi naturaliter sine nouo miraculo; ut patet diuisâ hostiæ, & in diuersa translata. Id autem, quod Definitiuè dicitur esse alicubi, ita debet ibi esse, ut naturaliter repugnet ei esse alibi, ex vi illius modi existendi.

29
Christus
hic est in
loco nouo
modo, qui
est sine ex-
emplo.

ARTICVLVS VI.

Utrum Christi Corpus sit mobilitèr in hoc Sacramento?

R Espondeo, & Dico Primo, Corpus Christi in hoc Sacramento verè & propriè transfertur; ac

30
Christus
ad motum
specierum
mouetur,